

18.10.2012

YHTEISTOIMINTANEUVOTTELU ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUDESSA

Aika	Torstai 18.10.2012 klo 12.30–13.55	
Paikka	Itä-Suomen hovioikeus	
Osallistujat	Heikki Liljeroos, pj	Oikeusministeriö
	Ahti Penttinen	Oikeusministeriö
	Jarkko Mannerhovi	Oikeusministeriö
	Satu-Maaria Natunen, siht.	Oikeusministeriö
	Olavi Snellman	Itä-Suomen hovioikeus
	Olli Hyvärinen	Itä-Suomen hovioikeus
	Rauno Selenius	JUKO ry
	Tarja Niemelä	Suomen Lakimiesliitto ry
	Kirsi Venäläinen	Suomen Lakimiesliitto ry
	Pirjo Lappalainen	Palkansaajajärjestö Pardia ry
	Tuija Heino	OHK ry
Itä-Suomen hovioikeuden henkilökunta		

1. Kokouksen avaus

Presidentti Olavi Snellman avasi kokouksen ja totesi, että oikeusministeriö on kutsunut Itä-Suomen hovioikeuden henkilökunnan yt-tilaisuuteen.

Apulaisosastopäällikkö Heikki Liljeroos toivotti hovioikeuden henkilökunnan tervetulleeksi hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistukseen liittyvään yt-neuvotteluun. Tilaisuudessa on kyse yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain mukaisesta neuvottelusta. Paikalle on kutsuttu myös työntekijöitä edustavien järjestöjen edustajia. Tilaisuudesta pidetään pöytäkirjaa, jonka allekirjoittavat hovioikeuden presidentti, järjestöjen edustajat ja Liljeroos.

Ministeriön ja järjestöjen edustajat esittäytyivät.

2. Asian tausta

Liljeroos kertoi hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen taustasta. Oikeusministerin tekemän ja hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän hyväksymän linjauksen

mukaan Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeudet yhdistetään, ja uuden tuomioistuimen sijaintipaikka on Kuopio. Kainuun maakunta siirretään Itä-Suomen hovioikeuspiiristä Rovaniemen hovioikeuspiiriin.

Edelleen linjauksen mukaan Kuopion ja Kouvolan hallinto-oikeudet yhdistetään, ja uuden tuomioistuimen sijaintipaikka on Kuopio. Päijät-Hämeen maakunta siirretään Kouvolan hallinto-oikeuden tuomiopiiristä Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiiriin. Rovaniemen ja Oulun hallinto-oikeudet yhdistetään, ja uuden tuomioistuimen sijoituspaikka on Oulu.

Lisäksi mietitään Kouvolan hovioikeuspiiriin kuuluvan Hyvinkään käräjäoikeuden siirtämistä Helsingin tai Turun hovioikeuspiiriin. Tämän uudistuksen valmistelu aloitetaan vuoden 2013 alkupuolella. Hyvinkään siirtäminen toiseen hovioikeuspiiriin vaikuttaa yhdistyvän Itä-Suomen hovioikeuden käsiteltäviksi tulevien asioiden määrään ja samalla henkilökunnan määrään.

Itä-Suomen hovioikeudessa lausunnolla ollut luonnos rakenneuudistusta koskevaksi hallituksen esitykseksi oli tarkoitettu antaa eduskunnalle 25. lokakuuta, mutta oikeusministeriön laintarkastuksen työruuhkan vuoksi esityksen antaminen viivästyy noin kahdella viikolla. Hallituksen esitystä on valmisteltu virkamiestyönä kehittämispäällikkö Ann-Mari Pitkärannan johdolla. Valmistelussa ovat olleet mukana säädösryhmän muut jäsenet ylitarkastajat Jennimari Huovinen ja Jarkko Mannerhovi.

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella syyskuussa, ja siihen tehtiin lausuntojen perusteella joitakin täsmennyksiä. Tavoitteena on, että muutos voisi tulla voimaan vuoden 2014 alusta. Varsinaisiin uudistuksen edellyttämiin toimenpiteisiin kuten henkilöiden siirtämiseen voidaan ryhtyä vasta, kun tasavallan presidentti on vahvistanut lain.

Koska poliittinen linjaus asiassa on kuitenkin jo saatu, ministeriö on asettanut projektiorganisaation valmistelevaan rakenneuudistusta. Organisaatiossa on neljä alaryhmää, joista säädösryhmä on valmistellut hallituksen esityksen. Se valmistelee myös tarvittavat asetusmuutokset.

Hallitusneuvos Ahti Penttisen vetämä henkilöstöryhmä suunnittelee uusien virastojen henkilöstömäärää ja -rakennetta sekä sitä, miten voidaan edesauttaa henkilöstön siirtymistä uudelle työskentelypaikkakunnalle ja löytää uusi työpaikka niille, jotka eivät halua siirtyä. Perusajatuksena on, että Kouvolan hovioikeuden henkilöt nimitetään nykyisiä virkojaan vastaaviin virkoihin uuteen Itä-Suomen hovioikeuteen. Niille, jotka eivät siirry Kuopioon, etsitään uusia työpaikkoja Kouvolasta tai sen läheltä. Henkilöstöryhmässä on mukana edustus henkilöstöjärjestöistä sekä muutostuomioistuimista.

Uudistus koskettaa virastotasolla runsasta 200 henkilöä.

Hankkeen kolmas alaryhmä on toimitilaryhmä, jota vetää ylitarkastaja Jarkko Mannerhovi. Yhdistyvien tuomioistuinten toimitilat suunnitellaan oikeusministeriön toimitilastrategian mukaisiksi, mikä tarkoittaa tilatehokkuuden lisäämistä ja henkilöä kohti käytössä olevan tilan vähenemistä.

Neljäs alaryhmä, muutoshallinta- ja viestintäryhmä, suunnittelee uudistukseen liittyvän koulutuksen ja viestintästrategian.

Henkilöstöryhmän työ alkaa tulevana perjantaina ja toimitilaryhmän ja muutoksenhallinta- ja viestintäryhmän työ seuraavalla viikolla.

Lisäksi yhdistyvien hovioikeuksien tulisi suunnitella yhdessä uuden hovioikeuden organisaatiota. Tuomioistuimet ovatkin jo perustaneet yhteisiä työryhmiä.

3. Henkilöstön asema

Hallitusneuvos Ahti Penttinen kertoi henkilöstön asemasta rakenneuudistuksessa.

Menettelyjä ja mahdollisuuksia ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö ja sen nojalla annetut asetukset, määräykset, ohjeet ja sopimukset. Keskeisiä säännöksiä ovat perustuslaki, valtion virkamieslaki ja -asetus, yhteistoimintalaki, laki tuomareiden nimittämisestä sekä ao. organisaatiolait, esimerkiksi hovioikeuslaki ja -asetus sekä hallinto-oikeuslaki ja -asetus.

Toimintatapojen yhtenäistämiseksi valtionhallinnossa valtioneuvosto antoi vuonna 2006 periaatepäätöksen valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa. Periaatepäätöstä on saatujen kokemusten perusteella päivitetty 26.1.2012 annetulla periaatepäätöksellä. Valtiovarainministeriö on antanut päätöksen muutosten johtamisesta ja muutosturvasta valtionhallinnossa 15.2.2012. Oikeusministeriö on vahvistanut muutostilanteiden henkilöstöpoliittiset periaatteet oikeusministeriössä ja hallinnonalalla 22.10.2009 (24/129/2009) ja päivittänyt niitä 15.5.2012.

Pääperiaate virastojen yhdistymisessä on se, että molempien virastojen koko henkilökunnalle on paikka uudessa virastossa. Itä-Suomen hovioikeuden henkilökuntaa ei erikseen siirretä uuteen yhdistyvään hovioikeuteen, vaan Kouvolan hovioikeuden henkilökunta siirretään Itä-Suomen hovioikeuteen. Kansliahenkilökunnalta ja esittelijöiltä viran siirto edellyttää suostumusta. Tuomarit voidaan perustuslain 103 §:n nojalla siirtää ilman suostumustaan toiseen virkaan, jos siirto aiheutuu tuomioistuinlaitoksen uudelleen järjestämisestä. Tuomareitakin kuitenkin kuullaan asiassa. Tuomarien siirtämisesitykset tekee tuomarinvalintalautakunta.

Etätöymahdollisuus voi helpottaa siirtymistä uuden viraston palvelukseen, mutta asia on ratkaistava talokohtaisesti. Kaikkiin töihin etätö ei sovi. Virastoja yhdistettäessä etätöön tulisi lähtökohtaisesti suhtautua myönteisesti, esimerkiksi jos virkamies ei ole heti muutoksen voimaantullessa saanut muutettua kotiaan uudelle paikkakunnalle. Virkaehtosopimus mahdollistaa myös työajan tiivistämisen neljään päivään.

Päivittäin uudella työssäkäyntipaikkakunnalla käyvän henkilön on mahdollisuus saada työnantajalta kompensatiota työmatkakuluihin. Kuopion ja Kouvolan välisen etäisyyden vuoksi päivittäiset työmatkat eivät tulle kysymykseen. Ajankohtaiseksi saattaakin tulla muuttaa työmatkakompensaation maksamisen kriteerejä vastaamaan rakenneuudistuksen vaatimuksia.

Muutoksen kohteena olevilla virkamiehillä on mahdollisuus 12 vuosittaiseen työterveyshuollon psykologikäyntiin muutosprosessin ajan. Mahdollisuus koskee myös vastaanottavan viraston henkilökuntaa.

Niille Kouvolan hovioikeuden virkamiehille, jotka eivät halua tai pysty siirtymään Kuopioon, yritetään löytää uusi työpaikka. Henkilöt saavat virkakortit, joilla he pääsevät hakemaan Heli-rekrytointijärjestelmässä valtion avoimia työpaikkoja ennen kuin ne menevät julkiseen hakuun. Määräaikaisilla virkamiehillä ei ole oikeutta virkakorttiin.

Jos Kouvolan hovioikeuden virkamies ei ota vastaan työpaikkaa Kuopiossa eikä hänelle löydy korvaavaa paikkaa, hänet irtisanotaan. Käytännön kokemusta ei ole kertynyt siitä, myöntääkö tällaisessa tapauksessa tuomarille eron presidentti vai jokin toinen taho. Asiaa selvitetään henkilöstöryhmässä.

Henkilökunnan puolelta tiedusteltiin, onko uudistuksen valmistelussa mietitty sitä, miten tuomareiden virkaikäjärjestys määräytyy tuomioistuinten yhdistymisen jälkeen. Liljeroos totesi, että lähtökohtana on siirtää Kouvolan hovioikeuden tuomarit nykyvirkaansa vastaavan palkkaluokan virkaan. Virasto määrää virkaikäjärjestyksen itse ja ottaa määrittelyssä huomioon sen, milloin tuomari on saanut T 12 - tai T 14 -viran.

Tiedusteltiin, missä vaiheessa nyt avoinna olevia virkoja voidaan ryhtyä täyttämään vakinaisesti. Penttinen totesi, että vuonna 2013 avoimet vakanssit täytetään määräaikaisesti vuoden loppuun saakka, koska tarkoituksena on saada Kouvolan ja Rovaniemen lakautettavien virastojen henkilökunta sijoittumaan.

Liljeroos totesi, että kun henkilöstöryhmä on selvittänyt yhdistyvän hovioikeuden henkilöstön rakenteen, paikkoja voidaan täyttää vakituaisesti. Tässä voi mennä vuoden 2013 puoliväliin saakka.

Henkilökunnan puolelta todettiin, että hovioikeuteen on onnistuttu rekrytoimaan hyviä määräaikaisia. Tiedusteltiin, voidaanko määräaikaiset pitää talossa yli heidän määräaikansa, jos tiedossa on, että paikkoja on tulossa auki vuoden 2014 alussa. Penttinen totesi, että määrärahat ovat vähissä, mutta kun kysymys tulee ajankohtaiseksi, tällaisia mahdollisuuksia voidaan tarkastella.

JUKO:n edustaja Rauno Selenius totesi, että järjestöjen näkökulmasta suurin ongelma uudistuksessa on määräaikaisten asema. Määräaikaiset ovat saattaneet olla tehtävissään useita vuosia. Tuomariliitto on ajanut nuorten henkilöiden vakinaistamista, niin että määräaikaisuudet olisivat vain välivaihe. Selenius huomautti, että työnantajankin etu olisi, että hovioikeus saisi pidettyä rekrytoimansa määräaikaiset talossa niin pitkään, että he saavat viran. Hovioikeuksissa ei ole päästy tuomaripainotteiseen henkilöstörakenteeseen niin nopeasti kuin toive on ollut.

Penttinen tiedusteli, onko kukaan Itä-Suomen hovioikeuden henkilökunnasta halukas siirtymään Rovaniemen hovioikeuteen, jonne Kainuun maakunnan asiat ovat siirtymässä. Halukkaita ei ollut.

4. Toimitilat

Ylitarkastaja Jarkko Mannerhovi kertoi rakenneuudistukseen liittyvästä toimitilojen suunnittelusta. Mannerhovi toimii hankkeen toimitilaryhmän puheenjohtajana. Ryhmä

suunnittelee yhdistyvien tuomioistuinten toimitiloja sekä Kouvolan ja Rovaniemen tyhjentyvien tilojen irtisanomista tai jatkokäyttöä.

Toimitilaryhmän työskentelyn pohjana ovat hankkeen valmisteluvaiheessa tehdyt toimitilalaskelmat. Lähtökohtana on, että Itä-Suomen hovioikeuden toiminta jatkuu hovioikeuden nykyisessä kiinteistössä. Tontilla sijaitsevilla rakennuksissa on tilaa hovioikeuden kasvavalle henkilömäärälle. Salitilat on mitoitettava se mukaan, miten virasto ja sen asiamäärät kasvavat. Jos Kuopion hallinto-oikeus muuttaa hovioikeuden vieressä olevaan rakennukseen, mahdollista voi olla, että hovioikeus ja hallinto-oikeus käyttävät osittain samoja saleja.

Työryhmän on saatava alustava ehdotuksensa toimitiloista valmiiksi vuoden 2012 loppuun mennessä. Reunaehdot suunnittelulle luo valtion toimitilastrategia, minkä vuoksi virastossa ei voi olla tiettyä neliömäärää enemmän tilaa henkilöä kohti.

Henkilökunnan puolelta kysyttiin, miksi hovioikeudella on HE-luonnoksen mukaan jatkossakin istuntopaikka Kouvolaan, ja eikö esimerkiksi lahtelaisten jutut pitäisi istua Lahdessa ja lappeenrantalaisten Lappeenrannassa.

Liljeroos totesi, että hallituksen esityksessä oleva kirjaus ei estä istumasta juttuja Lahdessa ja Lappeenrannassa. Kouvolan istuntopaikka on katsottu tarpeelliseksi poliittisella päätöksentekotasolla. Kouvolaan säilyy lisäksi tietty määrä henkilökuntaa siirtymäkauden ajan, enintään vuoden 2016 loppuun saakka. Mahdollista on, että Kouvolaan siirtymäkauden ajaksi jäävät tuomarit istuvat Kouvolan ja Päijät-Hämeen kärjäoikeuksista tulevia juttuja. Liljeroosin näkemyksen mukaan uuden hovioikeuden toiminnan kannalta on kuitenkin parempi, että toiminta keskittyy yhteen paikkaan. Uusia virkoja täytettäessä sijoituspaikaksi tulee Kuopio.

Tiedusteltiin, onko hovioikeuden tiloihin tulossa remonttia, ja säilyvätkö yksilötyöhuoneet vai korvataanko ne monitoimitiloilla.

Mannerhovi totesi, että nämä asiat ratkeavat jatkosuunnittelussa. Kaikilla ei välttämättä ole jatkossa omaa työhuonetta. Kärjäoikeuksissa linjauksena on ollut se, että lainkäyttöhenkilöstölle pyritään järjestämään yksilötyöhuone. Valtion toimitilastrategian mukaan toimitiloja voi olla 25 neliometriä henkilöä kohti, ja tämä mitoitus mahdollistaisi omat työhuoneet. Henkilöä kohti käytössä oleviin neliömetreihin lasketaan mukaan osuus viraston yhteisistä tiloista, lukuun ottamatta istuntosaleja.

Liljeroos totesi, että tuomioistuinlaitos ei saa rahaa vuokrankorotuksiin indeksikorotuksia vastaavaa määrää, mikä ajaa suunnittelemaan edullisempia tilaratkaisuja.

5. Keskustelu

Presidentti Snellman tiedusteli, missä vaiheessa uuden hovioikeuden henkilöstöresurssit ovat tiedossa.

Liljeroos totesi, että todennäköisesti vuoden 2013 alkupuolella. Epävarmuustekijöitä on kuitenkin paljon. Oikeusturvaohjelmaa valmisteleva työryhmä etsii parhaillaan keinoja siihen, miten tuomioistuimiin tulevia asioita voitaisiin vähentää. Esillä ovat olleet muun

muassa jatkokäsittelylupalainsäädännön muuttaminen ja syytteestä sopimismenettely (plea bargain). Hovioikeuksien asiat ovat kuluvana vuonna vähentyneet noin viisi prosenttia.

Tiedusteltiin, mihin mennessä Kouvolan hovioikeuden henkilökunnan on tehtävä ratkaisunsa siirtymisestään Kuopioon. Liljeroos totesi, että määräaika ei ole vielä asetettu. Kaikkien edun mukaista olisi, että ratkaisut tapahtuisivat mahdollisimman pian.

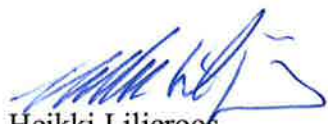
Henkilökunta kysyi uuden hovioikeuden osastojen määrää. Liljeroos totesi, ettei asiasta ole vielä tietoa. Keskustelua on käyty siitä, pitäisikö laamannin virka erottaa osastonjohtajuudesta ja edetä kohti joustavampia kokoonpanoja. Ministeriö ei ole määritellyt asiassa vielä kantaansa.

Tiedusteltiin, otetaanko Itä-Suomen hovioikeuden resursseissa huomioon rakenneuudistuksen siirtymäkausi ja suunnitteluvaiheen vaatima työ. Liljeroos totesi, ettei erityisjärjestelyihin todennäköisesti ole mahdollisuutta. Asia jää nähtäväksi jatkovalmistelussa. Itä-Suomen hovioikeudella on toistaiseksi ollut hyvät käsittelyajat.

Tuomioistuinelaitokseen kohdistuu vuonna 2013 neljän miljoonan euron leikkausvaatimus kuluvaan vuoteen verrattuna. Säästöt kohdistuvat ensisijaisesti henkilöstöön.

Liljeroos totesi, että uudistukseen liittyy usein monenlaisia huhuja. Hän kehotti kysymään niiden todenperäisyydestä oikeusministeriöltä tai järjestöiltä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 13.55.

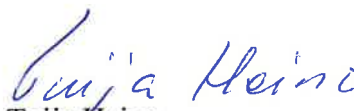
Heikki Liljeroos
Oikeusministeriö

Olavi Snellman
Itä-Suomen hovioikeus

Pirjo Lappalainen
Palkansaajajärjestö Pardia ry

Tuija Heino
Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry

Rauno Selenius
Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö JUKO ry